

تصرف

تورج زاهدی

www.ketab.ir

کتاب نیستان

نورج، زاهدی.
تصرف / نورج زاهدی.
تهران: کتاب نیستان، ۱۳۹۱.
شابک: ۵-۷۰۴-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸
داستانهای فارسی - قرن ۱۴.
۱۳۹۱ ت ۳۵۲ الف / PIR ۸۰۷۶
۸۶۳ / ۶۲
۳۳۷-۱۸

تصرف

نورج زاهدی

شرح زندگی از فرزند ادیبی

کتاب نیستان

چاپ اول ۱۳۹۱، ۳۰۰ صفحه

شابک: ۵-۷۰۴-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸

چاپ و صحافی: کانون چاپ

نیستان: ۵-۳۳۷-۲۲۶۱۴۴۳

۴۲۰۰۰ تومان

ارتباط با شما ۳۰۰۰۸۵۵۲

www.neyestanbook.com

رمانی که پیش از این از نظر کیفی قابل نقد است، و فقط پس از گذشت
 زمان و بررسی‌های مابعد منتقد ادبی و هنری، معلوم خواهد شد که چه در
 آستین دارد و از نظر ارزش‌های هنری و ادبی، در چه جایگاهی قرار می‌گیرد.
 اما از نظر موضوعی، کتابی کاملاً مابصر به فرد است، و در میان آثار تألیف
 شده به زبان فارسی، نمونه‌ی مشابهی ندارد زیرا موضوعش «ابلیس» و رابطه‌اش با
 انسان است. همچنان که می‌دانید، تا کنون داستان‌های ایرانی، اعم از داستان
 کوتاه، داستان بلند، و رمان، چنین موضوعی دستمایه‌ی کار واقع نشده است؛ در
 حالی که در ادبیات و هنر غربی، این موضوع به کثرت عنوان محور مرکزی
 ساخت آثار مختلف، مورد استفاده قرار گرفته است. از جمله می‌توان به آثار زیر در سینمای هالیوود، که همگی در مورد شیطان و
 مسایل مربوط به آن هستند، و در زیرمجموعه‌ی «ژانر وحشت» قرار می‌گیرند،
 اشاره کرد:

بیگناهان (جک کلیتون - ۱۹۶۱)، جن‌زدگی (رابرت وایز - ۱۹۶۳)، بچه‌ی
 رزمی (رومن پولانسکی - ۱۹۶۱)، جن‌گیر (ویلیام فریدکین - ۱۹۷۳)، مسخ‌شده
 (رومن پولانسکی - ۱۹۷۶)، طالع نحس (ریچارد دائر - ۱۹۷۶)، درخشش (استانلی
 کوبریک - ۱۹۸۰)، شاهزاده‌ی تاریکی (جان کارپنتر - ۱۹۸۷)، ستون فقرات
 شیطان (گیلیمو دل تورو - ۲۰۰۱)، کنستانتین (فرانسیس لارنس - ۲۰۰۵).
 و البته در خارج از سیطره‌ی فراگیر هالیوود، فیلم چشم شیطان (اینگمار برگمن

- (۱۹۶۰) را داريم، كه يكي از شاهكارهاي سينماي هنري جهان محسوب مي‌شود. در برخي از فيلم‌هاي فوق، فقط آثار و تبعات شيطان به نمايش گذاشته شده است؛ از جمله در فيلم بي‌گناهان (The Innocents) كه فيلمنامه‌ي عالي آن را ترومن كاپوتي - رمان‌نويس مشهوري كه رمان شاهكارى مانند «در كمال خونسردى» را در كارنامه‌اش دارد - نوشته است، دېورا كر (Deborah Kerr) نقش يك معلم سرخانه را ايفا مي‌كند، كه براي تدريس به دو كودك هراس‌آور استخدام مي‌شود و در لحظاتي نفيس، تكانها اسير نيروهاي پيمائش ناپذير شيطاني مي‌شود.

در فيلم جن‌زدگي (The Haunting) كه مارتين اسكورسيزي آن را هراس انگيزترين فيلم تاريخ سينما مي‌داند، چهار نفر مأمور مي‌شوند تا دربارهي يك قصه‌ي ناشكستني تحقيق كنند؛ قصري كه گفته مي‌شود شيطان در آن حضور دارد. اين بار در عمارت، در جستجوي حقيقت وارد خانه‌ي مزبور شده و لحظات هراس‌آوري را تجربه مي‌كنند.

در ستون فقرات شيطان (The Devil's Backbone) ماجرا در يك مدرسه‌ي مرموز مي‌گذرد. روحي كه به پسران وجه ممكن به قتل رسيده، براي انتقام ظاهر مي‌شود و از نيروهاي شيطاني استفاده مي‌كند. گيلرمودل تورو (Gmillermo del Toro) در اين فيلم، اثرات شيطاني به سبكي متأثر از فيلمساز كبير اسپانياي لوئيس بونوئل (Luis Bunnuel) به تصوير كشيده است.

اما در شاهزاده‌ي تاريكي (Prince of darkness) كه كارگردان آمريكايي جان كارپنتر (John Carpenter) يكرسه هاليوودي مي‌خود، به پيروي شيطان در دنياي خون‌آشامان مي‌پردازد!

يا در درخشش (Shining) فيلمساز شايسته‌ي سينما اس. ك. ستيوېن كينگ Stanley Kubrick، كه بر اساس رمان استيون كينگ (Steven King) ساخته شده، جنك نيكلسون Jack Nicholson نقش يك بيمار رواني را ايفا مي‌كند كه گاه تحت القائات شيطاني قرار مي‌گيرد، و كشتار بي‌رحمانه‌اي به راه مي‌اندازد. به طوري كه حتي به زن و فرزند خودش هم رحم نمي‌كند.

در فيلم بچه‌ي رزمري (Rosemary's Baby) ساخته‌ي هوشمندانه‌ي رومن پولانسكي (Roman Polanski)، ميا فارو (Mia Farrow) نقش زن بارداري را ايفا مي‌كند كه ناگهان پي مي‌برد جنيني كه در درون مي‌پروراند، در واقع جنين شيطان

است و شیطان می‌خواهد در قالب فرزند او به دنیا آمده در هیئت یک انسان تجسم یابد؛ سوژه‌ای به شدت تلخ و منزجرکننده، که وقتی در پایان فیلم، شیطان پیروز می‌شود و حتی خود زن را هم تصرف می‌کند، منزجرکننده‌تر هم می‌شود!

در فیلم جن‌گیر (The Exorcist) ساخته‌ی ویلیام فریرکین (William Friedkin) شیطان، در جسم دختر بچه‌ای حلول یافته او را «تصرف» می‌کند. ماکس فون سیدو (Max Von Sydow) نقش کشیشی را بر عهده دارد که سال‌ها بر روی مسائلی مثل جن و شیطان مطالعه کرده، و به همین دلیل از سوی واتیکان، برای مبارزه با شیطان فراخوانده می‌شود.

در فیلم جن‌باز (The Omen) ساخته‌ی ریچارد دانر (Richard Donner) گرگوری پین (Gregory Peck) یک سناتور آمریکایی‌ست و پی‌می‌برد فرزندش در واقع شیطان است که در قالب انسانی به دنیا آمده است. ناگهان کشتارهای این شیطان کوچک شروع می‌شود و پی‌می‌برد و همسر سناتور را که لی رمیک (Lee Remick) نقشش را بر عهده دارد، به قتل می‌رساند.

در فیلم کنستانتین (Constantine) ساخته‌ی فرانسیس لارنس (Francis Lawrence) کیانو ریوز (Keanu Reeves) نقش یک جن‌گیر را ایفا می‌کند که این قدرت را طی حادثه‌ای در دوران کودکی به دست آورده است. او با اجنه می‌جنگد، و هر جا جن‌زده‌ای را ببیند، فوراً مداخله کرده و جن را از بدن شخص جن‌زده بیرون می‌راند. شیطان که نقشش را پتر استورمر (Peter Stormare) ایفا می‌کند، به جنگ این جناب جن‌گیر (که نامش کنستانتین است) می‌آید و سرکوشد به دفاع از اجنه، کنستانتین را از میدان به در کند!

در این میان، فیلم سوئدی چشم شیطان (The Devil's Eye) که عنوان سوئدی‌اش چنین است: (Diavmlens Oga) ساخته‌ی کارگردان کهن سینما اینگمار برگمان (Ingmar Bergman) از فیلم‌های پیشگفته بسیار جالب‌تر و متفکرانه‌تر است.

در این فیلم، شیطان که نقشش را بازیگر سوئدی استیگ یارل (Stig Jarrel) بر عهده دارد، می‌کوشد تا از طریق نفوذ در چشم قربانیانش، زنان زیبای عقیقه را از راه به در برده در منجلاب شهوت و فساد و ضلالت غرق کند. این چند فیلم، فقط به عنوان نمونه ذکر شد و در صورتی که قرار بر احصاء و

تقویم باشد، به جرأت می‌توان گفت که قریب به ۷۰۰ فیلم درباره‌ی شیطان ساخته شده است که به راستی رقم در خور توجهی است. اما همچنان که می‌دانید، در سینمای ایران حتی یک فیلم هم با چنین مضمونی وجود ندارد.

به علاوه در تاریخ ادبیات مغرب زمین، آثار متعددی در این زمینه تألیف شده که در این میان، دو عنوان برجسته و برگزیده‌ی ادب غربی، به فارسی ترجمه شده است مشخصات کتاب اول، چنین است:

«کریستوفر مارلو، دکتر فاستوس (تراژدی در ده صحنه)، ترجمه‌ی لطفعلی سورنگر، ادبیات نمایش جهان ۳۴، نمایش‌نامه ۲۹، نشر فردا، اصفهان، چاپ اول، ۱۳۷۴.

و مشخصات کتاب دوم:

«یوهان ولفگ انگن گوته، فاوست، از روی ترجمه‌ی فرانسوی ژرار دو نروال، ترجمه‌ی دکتر ابوالحسن امین، انتشارات طوس، تهران، چاپ اول، بدون تاریخ.»

اگر مبنای کار برای این کتاب، همان می‌شد که نام کلیه‌ی رمان‌ها و داستان‌ها و نمایشنامه‌های غربی در مورد شیطان، به‌طور مفصل ذکر شود، فهرست بلندبالایی به دست می‌آمد که موجب اطلاعاتی غلام‌ها باشد.

غرض این است که خواننده‌ی این کتاب، بداند که ادبیات مغرب زمین، آثار متعددی در این زمینه منتشر کرده که حاکی از توجه آنان به این مطلب است. ولی همچنان که می‌دانید، در ادبیات فارسی حتی یک نمایش کوتاه یا رمان وجود ندارد که به این مهم پرداخته باشد.

لذا انتشارات کتاب نیستان خوشحال است که اولین بررسی را در این زمینه به خوانندگان فرهیخته‌ی فارسی‌زبان تقدیم می‌کند و امیدوار است که به یاری خداوند، روزی صاحب چنان ثروتی در زمینه‌ی ذخایر ادبی بشود، که شرح احصاییه‌ی رمان فارسی در مورد شیطان و اثرات آن، به صدها اثر بالغ شود.